

Шаферівський Б. С.

к. с-г. н., доцент, доцент кафедри біології
продуктивності тварин
імені академіка О.В. Квасницького
e-mail: bogdan.shaferivskyi@pdau.edu.ua

Ільченко М. О.

к. с-г. н., ст. дослідник, завідувач кафедри
біології продуктивності
тварин імені академіка О.В. Квасницького
*Полтавський державний аграрний університет,
м. Полтава, Україна*

DOI: <https://doi.org/10.31210/ab2026.12>

ОЦІНКА ЯКОСТІ БМВК ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ СВИНЕЙ

Одним із перспективних напрямів підвищення ефективності використання поживних речовин у свинарстві є застосування кормових добавок, зокрема білково-мінерально-вітамінних концентратів (БМВК), які забезпечують баланс раціонів за протеїном, амінокислотами, мінералами та вітамінами [2]. Їх використання сприяє активації процесів травлення, підвищенню перетравності кормів і засвоєнню поживних речовин, що позитивно впливає на ріст, розвиток і продуктивність свиней [4, 9].

Доведено, що включення БМВК у раціони покращує обмін речовин, підвищує середньодобові прирости, знижує витрати кормів на одиницю продукції, а також зміцнює імунітет і адаптаційні можливості тварин, особливо у критичні періоди розвитку [1, 3, 8]. Крім того, застосування цих добавок у годівлі свиноматок сприяє підвищенню їх відтворювальних якостей, молочності та життєздатності приплоду, що в цілому забезпечує зростання економічної ефективності виробництва продукції свинарства [5, 7].

Метою роботи було обґрунтування доцільності та визначення оптимальних умов застосування у годівлі свиней білково-мінерально-вітамінного концентрату, виготовленого на основі кормової добавки глютену, збагаченого вітамінно-мінеральним комплексом, протеїном та незамінною амінокислотою лізином.

З метою оцінки можливості використання глютену у годівлі свиней було проведено науково-господарський дослід на свиноматках із поросятами. Схемою досліджень передбачалося вивчення продуктивної дії розроблених комбікормів. Для цього за 30 днів до опоросу було сформовано дві групи свиноматок за принципом аналогів.

Свиноматки та поросята контрольної групи протягом підсисного періоду отримували комбікорми, прийняті у господарстві. У раціонах тварин дослідної групи у складі білково-мінерально-вітамінного концентрату високопротеїнові компоненти (соєвий шрот і соняшникову макуху) частково замінювали

глютену у кількості 3 % від маси корму в перерахунку на суху речовину раціону.

Глютен є одним із найбільш концентрованих високопротеїнових кормів, який характеризується високим вмістом білка і жиру за відносно низького рівня вуглеводів та мінеральних речовин. Глютен використовують, як білкову добавку до раціонів, багатих на вуглеводисті корми. Найбільш доцільним його застосування є у годівлі дорослої великої рогатої худоби. Водночас у раціонах свиней і молодняку великої рогатої худоби його не рекомендують використовувати як єдине джерело протеїну, оскільки він не є повноцінним за амінокислотним і мінеральним складом та потребує додаткового балансування.

Практично однаковий рівень годівлі свиноматок у період поросності не мав суттєвого впливу на їх багатоплідність. Водночас у тварин дослідної групи встановлено достовірне збільшення маси гнізда при народженні на 12,6 % ($P < 0,05$).

Включення глютену до складу БМВК у раціони поросят сприяло збільшенню їх кількості у 21-денному віці. У тварин дослідної групи цей показник перевищував контрольний на 6,1 % ($P < 0,05$), при цьому збереженість поросят підвищилась на 4,1 %. Це, у свою чергу, призвело до збільшення умовної молочності, яка у дослідних тварин була на 8,4 % вищою, ніж у контролі.

Аналогічна міжгрупова різниця у продуктивності свиноматок зберігалася і після відлучення поросят. Якщо кількість відлучених поросят у гнізді маток дослідної групи перевищувала контрольну лише на 5 %, то маса гнізда у цей період була на 23,8 % більшою ($P < 0,01$). Збереженість поросят у другому періоді залишалася практично однаковою в обох групах.

Поліпшення відтворних якостей свиноматок дослідної групи зумовлено, зокрема, підвищенням показників росту поросят. У перший період утримання, коли поросята споживають переважно молоко матері, різниці у живій масі між дослідною та контрольною групами були невеликі - 5,9-8 % при народженні та у 21-денному віці, а середньодобовий приріст складав лише 5,3 %. У другий період, коли поросята почали активно споживати комбікорми з включенням глютену до складу БМВК, спостерігалось суттєве підвищення темпів росту: жива маса у 2-місячному віці та середньодобовий приріст за другий період у тварин дослідної групи перевищували контрольні на 17,0 % та 24,7 % відповідно ($P < 0,01$).

У цілому за період дослідів середньодобовий приріст поросят дослідної групи перевищував контрольний на 17,9 % ($P < 0,01$).

Таким чином отримані результати свідчать про доцільність використання глютену, як альтернативного джерела протеїну для організації збалансованої годівлі свиней.

Список використаних джерел:

1. Бомко В.С. Вплив мінеральної кормової добавки на продуктивність молодняку свиней. *Аграрна наука та харчові технології: збірник наукових праць*. Вінниця, 2018. Вип. 3 (102). С. 38-46.
2. Волощук О.В. Особливості обміну речовин чистопородного і помісного молодняку свиней. *Наукові доповіді НУБіП України*. 2018. № 1 (71). URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Dopovidi/article/view/10032> (дата звернення: 25.03.2026).
3. Ібатуллін І.І., Жукорський О.М. Методологія та організація наукових досліджень у тваринництві. Київ, Аграрна наука, 2017. 328 с.
4. Ібатуллін І.І., Мельничук Д.О., Богданов Г.О. Годівля сільськогосподарських тварин. Вінниця: Нова Книга, 2007. 616 с.
5. Ібатуллін І.І., М.І. Бащенко, О.М. Жукорський та ін. Довідник з повноцінної годівлі сільськогосподарських тварин. Київ: Аграрна наука, 2016. 300 с.
6. Крамаренко С.С., Луговий С.І., Лихач А.В., Крамаренко О.С. Аналіз біометричних даних у розведенні та селекції тварин: навчальний посібник. Миколаїв: МНАУ, 2019. 211 с.
7. Кузьменко Л.М. Ефективність комбікормів з соняшниковим шротом підвищеної кормової цінності та різною структурою зернової групи у годівлі молодняку свиней. *Свинарство. Міжвід. темат. наук. зб. Інституту свинарства і АПВ*. 2013. № 62. С. 176–181.
8. Кучерявий В., Трачук Є.Г., Ткаченко Т.Ю. Вплив досліджуваного препарату на відгодівельні та м'ясні якості свиней. *Аграрна наука та харчові технології*. 2018. Вип. 3 (102). С. 56-64.
9. Майстренко А. Н., Дімчя Г. Г. Вплив різних кормових добавок на ріст та продуктивність ремонтних свинок. *Науковий журнал. Зернові культури*, Дніпро, 2017, том 1. №1. С. 154-158.